

1. melléklet: A Békés Megyei Terülefejlesztési Programmal kapcsolatosan érkezett vélemények és észrevételek feldolgozása, értékelése, összegzése

	Észrevételt küldő szervezet neve	Az észrevétel tartalmának rövid összefoglalása	Szakértői javaslat (Beépítendő/Nem releváns/Beavatkozást nem igényel)	Amennyiben beépítendő, az érintett fejezet száma, címe
1.	Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság/Katasztrófavédelmi Hatósági Főosztály	A területfejlesztési programban leírtakkal egyetért. Általános, vízgazdálkodással kapcsolatos észrevételek, melyek a TFK helyzetelemző fejezetet érintik.	Beavatkozást nem igényel	
2.	Biharugra Község Polgármestere	Észrevételezi, hogy a szennyvízkezelés nem szerepel a koncepcióban.	Beépítendő észrevétel	A stratégiai fejezet 5. fejezetében a 3. prioritás megfelelő intézkedésében (3.1.) megjelenítésre került a 2000 lakos alatti területek.
3.	Déványa Város Önkormányzata	Észrevételében a térségi kapcsolatok (belső perifériák) erősítésének markáns megjelenítését javasolja. Javasolja továbbá a digitalizáció konkrétabb megjelenítését.	Beépítendő észrevétel	A stratégiai fejezet 5. fejezetében a 4. prioritás megfelelő intézkedésében (4.4.) megjelenítésre került a "digitális közművek".
4.	Szeghalom Város Önkormányzata (TFK Javaslattevő fázisához megfogalmazott, a TFP-t is érintő észrevétel)	Észrevételében kéri a 47-es főút fejlesztésének megjelenítését.	Beépítendő észrevétel	A stratégiai fejezet 2.2. alfejezet, továbbá az 5. fejezetben a 2. és 3. prioritás leírása kiegészítésre került.
5.	Gyula Város Polgármestere (TFK Javaslattevő fázisához megfogalmazott, a TFP-t is érintő észrevétel)	A helyzetelemző fejezetet érintő konkrét észrevételeket fogalmaz meg. A javaslattevő fázis több pontjához (pl. 2.1 fejezet) konkrét észrevételeket, javaslatokat fogalmaz meg.	Beépítendő észrevétel	A közlekedési kapcsolatokra vonatkozó észrevételek célok és prioritások szintjén is átvezetésre kerültek (2. fejezet, célok; 5. fejezet, 3. prioritás). A magas hozzáadott értéket előállító agrárium az 1. stratégiai célnál és az 1. prioritásnál megjelent. A szociális infrastruktúra fejlesztése a 4. prioritásban (4.2-es intézkedés) megjelenítésre került. A fiatalokra a jövőképpben, az 1-es és 2-es átfogó célnál is történik utalás (pl. fiatal vállalkozók). Az 1.6, 4.5, 4.7 és 5.14 intézkedésekben ezzel együtt megjelenítésre kerültek. A bérletfejlesztési programot prioritás szinten jelöltük meg (4. és 5. prioritás)
6.	Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ	Az észrevétel több ponton érinti a koncepció helyzetelemzését, illetve a javaslattevői fázist. Utóbbi kapcsán kéri többek között az attrakciók közötti szinergia/kapcsolódás erősítését.	Beépítendő észrevétel	Az attrakciók közötti kapcsolódás program szinten került beépítésre (5. fejezet: 2. prioritás szöveges leírása). Az intézkedésekre vonatkozó szakmai tartalom tetelesen megjelent a véleményezett anyagban.
7.	Emberi Erőforrások Minisztériuma	Az észrevétel több ponton érinti a koncepció helyzetelemzését, illetve a javaslattevői fázist. Észrevétel tesz a köznevelési infrastruktúrával, az egészségmegőrzéssel, valamint a kultúra szerepeltetésével kapcsolatban. A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése átfogó cél-specifikus cél-prioritás szinten is megjelenik.	Beépítendő észrevétel	A köznevelési infrastruktúrával, az egészségmegőrzéssel, valamint a kultúra szerepeltetésével kapcsolatos észrevételek átvezetésre kerültek a célok szintjén, valamint az 5. fejezetben a 4. prioritás tartalmának bemutatása során. A rugalmas foglalkoztatási formákra vonatkozó javaslat az 1-es fejezetben (2. átfogó cél) beépítésre került. Az ESZA típusú beavatkozások részletesebb kifejtése – 4.8 és 5.16 intézkedések – az észrevétellel összhangban megtörtént.
8.	Innovációs és Technológiai Minisztérium (TFK Javaslattevő fázisához megfogalmazott, a TFP-t is érintő észrevétel)	Az észrevétel több ponton érinti a koncepció helyzetelemzését, illetve a javaslattevői fázist. A VMOP (TOP+) megjelenésével kapcsolatos észrevétel hiányolja a VMOP (TOP+) megemlítését a 2. átfogó célnál. Kéri a kormányhivatalok szerepeltetését. Kéri az oktatási és képzési beavatkozások pontosítását. Kéri az energiagazdálkodással kapcsolatos szemléletformáló programok megjelenítését.	Beépítendő észrevétel	A külső koherencia kapcsán tett észrevétel átvezetésre került (TFK 1.6.2). A VMOP (TOP+) megemlítése célok szintjén nem indokolt, a teljes tervezés elvét követve a koncepcióban tématerületekre fókuszálunk, OP-ktől függetlenül. A paktum az 1. prioritásban is szerepel, továbbá célok szintjén is rögzítettük. A kormányhivatalok a partnerség kapcsán az "egyéb hivatalok" kategóriába tartoznak, ezzel együtt a prioritások esetében mint partnerek külön nevesítésre kerültek (lásd még 30. sz. észrevétel). Az oktatási és képzési beavatkozások pontosítása a területfejlesztési programban történt meg. A szemléletformáló programok a 3. prioritásban megjelentek.
9.	Varga Gusztáv önkorm. képviselő (TFK Javaslattevő fázisához megfogalmazott, a TFP-t is érintő észrevétel)	A KLH-s járással bevonásával kapcsolatban tesz észrevételeket. Kéri a KLH-s járással kapcsolatos fejlesztési programjait az integrált szemlélet érvényesítését.	Beépítendő észrevétel	A KLH-s járással önálló fejlesztési céllal és önálló prioritással jelentek meg a koncepcióban, fejlesztéseik kiemelt prioritást élveztek. Ezzel együtt az 5. prioritás esetében (2.5 fejezet) jeleztük a megye területén megvalósuló más programokkal való illeszkedés szükségességét.
10.	Magyar Kézilabda Szövetség	Kéri szerepeltetni a kisgyermek mozgásfejlesztéséhez, a fiatalok sportolásához kapcsolódó beavatkozásokat.	Beépítendő észrevétel	A koncepció és a területfejlesztési program 4. prioritásában (4.5., 4.7 intézkedések), valamint az 5. prioritásában (5.17 intézkedés) is megjelenítésre kerültek a kért szempontok.
11.	Pénzügyminisztérium (HÁT vélemény)	A helyzetelemzésre, helyzetértékelésre vonatkozó észrevételek mellett pontosítást és kiegészítést kér a javaslattevő fázisban is.	Beépítendő észrevétel	Javasolta a város-vidék kapcsolat hangsúlyosabb megjelenítését, ugyanígy a területi szempontok erősítését is. A javasolt módosításokat jövőképp, célok (1. átfogó cél, 2. stratégiai cél) és prioritások (3. prioritás) szintjén megjelenítettük.
12.	Miniszterelnökség – Nemesi Pál Kormánybiztos	Az innováció, K+F határozottabb megjelenítését kéri észrevételében: A jelzett szakmai tartalom megfelelő súllyal szerepel a koncepcióban és programban is. Önálló célkitűzés és prioritás, valamint több intézkedés is támogatja a kutatás-fejlesztés, innováció és kvv fejlesztés témakörét.	Beavatkozást nem igényel	
13.	Fejér Megyei Önkormányzat	A helyzetelemzésben és a javaslattevő munkarészben leírtakkal kapcsolatban észrevételt nem tesz.	Beavatkozást nem igényel	
14.	Varga Gusztáv önkorm. képviselő	Az 5. prioritáshoz kapcsolódó intézkedések tartalmára tesz javaslatokat. Az észrevételek (járásközpontok megközelíthetőségének javítása, kerékpárút- és út fejlesztések stb.) már megjelentek az anyagban. Több észrevétel (pl. praxis közösségek, demens ellátás stb.) ugyanakkor átvezetendő a programban.	Beépítendő észrevétel	A praxis közösségek megjelenítésre kerültek a 4.2 és 5.9 intézkedésekben.
15.	Magyar Faluszövetség	Elfogadja a program tartalmát, általános észrevételeket, megállapításokat tesz.	Beavatkozást nem igényel	
16.	Orosháza Város Önkormányzata	A területfejlesztési programban leírtakkal egyetért.	Beavatkozást nem igényel	
17.	Battonya Város Önkormányzata	A területfejlesztési programban leírtakkal egyetért, támogatja a dokumentumot.	Beavatkozást nem igényel	
18.	Sarkad Járás Települési Önkormányzatai	Kéri az 5. prioritás forrásigényét megemlíteni 4 milliárd forinttal. Kéri a 3.5 és 3.6 intézkedések külön intézkedésként való feltüntetését. A turisztika kapcsán kéri nevesíteni az önkormányzatokat.	Beépítendő észrevétel	Az 5.2 intézkedés leírása bővítésre került. Az önkormányzatok nevesítése megtörtént az 5.11 intézkedésben és a 23. táblázatban. Az 5. prioritás költség igénye ugyancsak megemlítésre került.

19.	Mezőkovácsházi Járás Települési Önkormányzatai	Kéri az 5. prioritás szakmai tartalmának módosítását, kiegészítését.	Beépítendő észrevétel	A következő észrevételeken kívül minden szempont megjelenítésre került: 5.20 és 5.21. intézkedések beépítése elmarad, a hivatkozott szakmai tartalom az 5.1-ben és 5.2-ben az észrevételek alapján elvégzett módosításokat követően maradéktalanul megjelenik; 5.3-ban önkormányzat és önkormányzati cég nem jelent meg, mivel ez elsősorban ágazati forrásból finanszírozott kkv fejlesztési program (önkormányzatokat a TOP+ támogat); 5.4 ugyancsak jellemzően ágazati forrásból támogatható, itt önkormányzat nem lehet kedvezményezett; 5.10-nél bírálati szempontokat pályázati felhívás szintjén, nem programban javasolt rögzíteni;
20.	Nemzeti Diák-, Hallgatói és Szabadidősport Szövetség	Észrevételeket fogalmaz meg a 4.4 és 5.13 intézkedések tekintetében, konkrét javaslatot tesz a 4. és 5. prioritás tartalmának kiegészítésére.	Beépítendő észrevétel	Az intézkedéseket és prioritásokat érintő észrevételek beépítésre kerültek. A felsőoktatási sportcélú fejlesztések nincsenek kizárva továbbra sem, ugyanakkor ezek megjelenítése nem program, hanem pályázati felhívás szintjén indokolt. Ezzel együtt prioritás és intézkedés szinten a sportszervezetek (így a felsőoktatás keretében működők is), mint kedvezményezettek megjelenítésre kerültek.
21.	EMMI Sportért Felelős Államtitkárság	Megismétli a korábbi javaslatokat (lásd Kézilabdaszövetség).	Beépítendő észrevétel	A javaslatok beépítésre kerültek a 4. és 5. prioritásokban.
22.	Gyula Város Polgármestere	Javasolja, hogy a 2.3 intézkedésben jelenjen meg az új attrakciók kialakítása is. Erre a jelenlegi megfogalmazás mellett (indokolt esetben új infrastruktúra kialakítására) van lehetőség. Az IKT infrastruktúrára vonatkozó észrevétel: ez a jelenlegi megfogalmazás szerint kiegészítő fejlesztés, és nem kizárólagosan a közterületekhez kapcsolódik. A fiatalokkal kapcsolatos észrevétel: a korosztály mind a foglalkoztatás (1. prioritás), mind pedig az egészséges életre nevelés (4. prioritás) kapcsán nevesítésre került.	Beépítendő észrevétel	Csapadékvíz elvezetés és -megtartás megjelenítésre került a 3.1-es intézkedésben. Ugyanígy a csapadékvíz alternatív hasznosítása is szerepeltetésre került ebben az intézkedésben.
23.	Békéscsaba MJV Polgármestere	A beérkezett észrevételek érintik a megye székhely térségi pozíciójának bemutatását, az egyes prioritások tartalmi leírását, a kapcsolódó intézkedések szöveges kiegészítését, módosítását.	Beépítendő észrevétel	Az észrevételek legtöbbje beépítésre, átvezetésre került. Konkrét visszajelzések (helyhiány miatt) a beérkezett véleményeket tartalmazó word dokumentumban található.
24.	ITM Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság	Javasolja a megyei határokon átnyúló innovációs együttműködések fejlesztését, összhangban az országos elképzelésekkel	Beépítendő észrevétel	1. számú stratégiai cél kiegészítésre került. Módosításra került az 1. prioritás leírása, továbbá az 1.5 intézkedés.
25.	Gyulai Tankerület	Észrevételt nem kíván tenni.	Beavatkozást nem igényel	
26.	Kodolányi János Egyetem	A periférikus területek turisztikai fejlesztéseinek megjelenítését (attrakció, szálláshely) érintő észrevétel: ez megjelent az 5. prioritásban. Felsőoktatás megjelenítésével kapcsolatos észrevétel: a 2. átfogó cél, az 1. stratégiai cél és a 4. prioritás tárgyalta ezt a kérdéskört. Az 5.6 intézkedésben javasolja megjeleníteni a felsőoktatási intézményeket, ami megtörtént. Az 5.7 intézkedés piaci alapú tanácsadói szolgáltatásra épül, ilyeneket egyetemek és főiskolák nem nyújtanak.	Beépítendő észrevétel	Az 5.6 intézkedésben megjelentek a felsőoktatási intézmények.
27.	Békés Megyei Népművészeti Egyesület	Általános észrevételeket fogalmaz meg a helyi hagyományok jelentősége kapcsán, konkrét javaslatokat tesz a program megvalósításra vonatkozóan. A koncepció érintett fejezetei (célok leírása, térhasználati elvek stb.) konkrétan utaltak a helyi tradíciók és a helyi értékek ápolásának szükségességére, a helyi közösségek megerősítését pedig prioritásként kezelték (pl. 2.4 A koncepció üzenetei).	Beavatkozást nem igényel	
28.	Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület	IKT kapcsán tett észrevétele: a 4.4 intézkedés tartalmazza az IKT-hoz és az okos településekhez kapcsolódó tevékenységeket. Forrásallokáció kapcsán tett észrevételek: a módszertan az intézkedések szintjén kéri rögzíteni a forrásigényeket (hangsúlyozottan NEM forráskereteket!). Kiemelt témaköröket érintő észrevételek: kkv-k fejlesztése megjelent a programban, a szálláshelyek fejlesztése ugyancsak. A VP majdani tartalma ugyanakkor jelenleg nem ismert. Világörökség várományos területekre vonatkozó észrevétel: a szöveg világörökség várományos területeket említi. Az 1.7-ben megyei önkormányzat, illetve kamara nem kedvezményezett, itt egyedi cégspecifikus tanácsadásról van szó, nem átfogó tanácsadói programról. 1. prioritás indikátorait érintő észrevétel: a befektetett forrás, vagyis a cégek által mozgósított saját forrás mértéke releváns adat, amennyiben tükrözi a vállalkozások tőkeerejét. 2.1 intézkedést érintő észrevétel: a TDM-ek kiemelten jelentek meg, hiszen ezek megerősítése a cél az intézkedés keretében. A 2.3 intézkedésben a helyi önkormányzatok megjelentek kedvezményezettként. A 4. prioritás intézkedéseit érintő észrevétel: civil szervezetek és egyházak partnerként jelenhetnek meg, azonban ennek szabályozása nem program szintű, hanem pályázati felhívásokat érintő kérdés. Lakóépületek energetikai korszerűsítését érintő észrevétel: a 4. és 5. prioritás számolt ezzel a beavatkozással, de kizárólag országos szintű lakáskorszerűsítési program részeként.	Beavatkozást nem igényel	
29.	Muronyi Közös Önkormányzati Hivatal bélmegyeri, tarhosi kirendeltsége	Észrevételeket fogalmaz meg a helyzetelemzést illetően. Hangsúlyozza a releváns terület egységek kapcsán a központi település mellett a további települések súlyának növelését. A megfogalmazások ugyanakkor kifejezetten nem a településekre, hanem vonzáskörzetükre (tehát további településekre is) vonatkoznak, így az észrevétel további beavatkozást nem igényel.	Beavatkozást nem igényel	
30.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	Klímapolitika kapcsán tett észrevételek: a klímapolitika három alappillérehez köthető elemek nem jelennek meg a stratégiai fejezetben. A középületek mellett a magánépületek is megjelennek az energetikai beavatkozások kapcsán (pl. 4. és 5. prioritás kapcsolódó ágazati programok). Foglalkoztatás és muonkahelyteremtés kapcsán tett észrevételek: a foglalkoztatás kérdése a 2. átfogó célban, az 1. stratégiai célban, az 1. prioritásban egyaránt megjelenik. A NÉS-re vonatkozó észrevétel: A NÉS a koncepcióban került bemutatásra. A vízvédellel kapcsolatos észrevételek: A Program célok, prioritások és intézkedések szintjén kezeli a kérdést. ennek megalapozása a helyzetelemzésben történt meg (esetleg a helyzetelemzésben megfontolandó a klímavédelemre és a vízgazdálkodásra vonatkozó fejezetrészek bővítése). A határon átnyúló beavatkozásokkal kapcsolatos észrevétel: beépítésre került a 3. prioritás keretében. Kormányhivatalokkal kapcsolatos észrevétel: a kormányhivatalok feltüntetésre kerültek minden prioritásnál. A KHLH-s járásokkal kapcsolatos észrevétel: a járások komplex programjai sokrétű, összetett eszközrendszer alkalmaznak. Ennek az indikátorok szintjén is tükröződnie kell. Erdővédelemmel kapcsolatos észrevétel: a 3. prioritás leírásában és a 3.4 intézkedésben már szerepel. A csapadékvíz elvezetésével és hasznosításával kapcsolatos észrevétel: beépítésre került a 3. és 5. prioritásban. Agrárgazdasággal kapcsolatos észrevételek: az ágazat kapcsán a környezetvédelem, a környezethatékonyság, a fenntartható termelés kiemelt szempontként jelentek meg az 1. stratégiai célban, továbbá az 1. prioritás esetében. Zöld és kék infrastruktúrával kapcsolatos észrevételek: a zöld infrastruktúra a 4. prioritásban jelent meg, míg a kék infrastruktúra fejlesztése a 3. prioritásban. Hulladékgazdálkodás kapcsán tett észrevétel: nem csupán célok, de intézkedés szinten is megjelent (3.2 intézkedés). Biogáz kapcsán tett észrevétel: a 3.3 intézkedés "minierőművek" megnevezése többek között a lokális igényeket kiegészítő biogáz erőműveket takarja.	Beépítendő észrevétel	A klímapolitika három alappillérehez köthető elemek megjelenítésre kerültek az 1. átfogó célban, a szemléletformáló programok a 3.3 intézkedésben jelentek meg. A határon átnyúló és a vízgyűjtő szintű vízgazdálkodási beavatkozások a 3. és 5. prioritásban jelentek meg. A csapadékvíz elvezetésével és hasznosításával kapcsolatos észrevétel beépítésre került a 3. és 5. prioritásban (3.1 és 5.12 intézkedések). A kormányhivatalok külön feltüntetésre kerültek minden prioritásnál.

31.	Szeghalom Város Önkormányzata	Az ipari területekre vonatkozó észrevétel: ezek megjelenítésre kerültek az 1.3-as intézkedésben. Az idősoththonokra vonatkozó észrevétel. Az idősoththonok megjelenítésre kerültek a 4.2 intézkedésben. Ökotavakra, holtágakra vonatkozó észrevétel: az ökoturisztikai attrakciók nevesítésre kerültek a 2.3-as intézkedésben. Természetvédelemmel kapcsolatos észrevételek: NATURA 2000-es védettségű területeket nem említ a program. A természeti értékek védelme így a legtágabb körben értendő, inkluzíve RAMSARI egyezmény.	Beavatkozást nem igényel	
32.	Eleki Közös Önkormányzati Hivatal	A Területfejlesztési Programmal kapcsolatban nem tesz észrevételt, azzal szemben kifogást nem emel, a leírtakkal egyetért.	Beavatkozást nem igényel	
33.	Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége	A Programban leírtakkal szemben kifogást nem emel, a dokumentumot elfogadásra javasolja.	Beavatkozást nem igényel	
34.	Miniszterelnökség – Építészeti HÁT	Az észrevétel kockázatként hivatkozik a zöldmezős fejlesztésekre. Ezzel kapcsolatban jelezzük, hogy Békés megye gazdasága szempontjából fontos a jelentős munkahelyteremtő beruházások, ugyanakkor ezeknek természetesen minden esetben a környezetvédelmi szempontok messzemenő figyelembevételével kell megvalósulnia. Az 1. prioritás specifikációja kapcsán meg kívántuk hagyni a lehetőséget a megye eltérő adottságú térségeinek, hogy eldönthessék barnamezős fejlesztésben, logisztikai projektben stb gondolkodnak. Ennek megfelelően minden opciót nyitva hagyunk a prioritáson belül. Ugyanez igaz a 3. prioritás esetében is, ahol a környezeti vs. közlekedési fejlesztések közötti térbeli viszonyrendszer, az intézkedések prioritizálása merül fel kérésként. A világörökséggel kapcsolatos információk a koncepció helyzetlemezésében megjelentek.	Beépítendő észrevétel	A Koncepcióhoz beérkezett véleménnyel összhangban a településképpel kapcsolatos észrevételek a jelzett intézkedésekben (4.4, 4.5., illetve 5.13. és 5.14.) átvezetésre kerültek.
35.	Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Elnöke	A Programban leírtakkal szemben kifogást nem emel, a dokumentumot elfogadásra javasolja.	Beavatkozást nem igényel	
36.	Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály	Megerősíti a korábban a koncepció kapcsán leírtakat, szövegszerű észrevételt nem tesz.	Beavatkozást nem igényel	
37.	Miniszterelnökség – Miniszterelnöki kabinet	Javasolja bizonyos attrakciók szerepeltetését a 2. prioritás kapcsán (gyulai vár, szabadkígyósi Wenckheim-kastély, kondorosi Batthyány-Geist kastély). Kéri a covid járvány turisztikai ágazatra gyakorolt hatásának részletesebb bemutatását. Javasolja a 2. prioritás kiegészítését: "...kiemelt tekintettel az aktív turisztikai fejlesztésekre", ugyanakkor ez már egy sorral feljebb szerepel. Javasolja a hálózatos szemlélet megjelenítését: ez a 2.4 és 2.5 intézkedésekben már szerepelt. A turisztikai kerékpárút fejlesztés nem a 3., hanem a 2. prioritásban keresendő.	Beépítendő észrevétel	A 2. prioritás leírása bővítésre került. A covid járvány turisztikára gyakorolt hatásai bemutatásra kerültek a 2. prioritás bemutatása során. 2.3 intézkedés kiegészítésre került az egészséges életmód, mint kiemelt szempont nevesítésével. Az Élővíz-csatorna és a Körösök ugyancsak megjelenítésre kerültek a 2. prioritásnál.
38.	Pénzügyminisztérium – Versenyképességért és Területi Tervezésért felelős HÁT	A hátrányos helyzetű, komplex programmal segítendő térségek kiemelt kezelését, a városfejlesztés témakörének prioritizálását javasolja. Az észrevételek kapcsán nem szükséges konkrét beavatkozás	Beavatkozást nem igényel	
39.	Igazságügyi Minisztérium	Észrevétel nem merül fel.	Beavatkozást nem igényel	